

Bydd yr ymchwiliad yn:

- i. manylu ar weithrediad Polisi Iaith yr Awdurdod yn ysgolion cynradd ac uwchradd dalgylchoedd penodol.
- ii. gweld sut y cymhwysir elfennau allweddol y polisi ym mholisiau'r gwahanol ysgolion ac yn arbennig o fewn y Cynllun Datblygu Ysgol.
- iii. gweld sut y gweithredir arweiniad a gofynion "*Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg*" ymhob ysgol.
- iv. gweld sut y gweithredir arweiniad a gofynion "*Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Cynradd Gwynedd*"

Mae'r Pennaeth Addysg wedi dweud wrthym fod disgwyl i bob Pennaeth, mewn ymgynghoriad â'i staff a'r Corff Llywodraethu, adolygu polisi iaith yr ysgol yn rheolaidd. Pwysleisiodd mai cyfrifoldeb y Pennaeth yw sicrhau llwyddiant y polisi iaith. Nodwyd bod 5 carfan o blant o fewn gweithrediad y polisi a'r nod ydoedd cael pob plentyn yng ngharfan A - disgyblion â hyfedredd oed-berthnasol cyfochrog yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Cwestiynau ar gyfer Pennaethiaid Ysgolion Uwchradd

1. Diffiniwch eich ysgol yn ieithyddol
2. Eglurwch y rhwystrau i wella diffiniad yr ysgol yn ieithyddol
 - a. O adnabod y rhwystrau, sut gall yr awdurdod eich cefnogi chi, yr ysgol a'r gymuned?
3. Polisi'r Ysgol a'r Cynllun Datblygu Ysgol
 - i. Eglurwch sut yr ydych wedi rhoi blaenoriaeth i'r Gymraeg yn y Cynllun Datblygu Ysgol?
 - ii. Eglurwch pa mor aml ydych yn adolygu polisi iaith yr ysgol a'r Cynllun Datblygu Ysgol?
 - iii. Eglurwch i ni sut ydych yn mynd ati i adolygu polisi iaith yr ysgol a'r Cynllun Datblygu Ysgol, gan egluro'r gwaith cefndir ar gyfer yr adolygiadau.
 - iv. Eglurwch pwy sydd yn adolygu polisi iaith yr ysgol a'r Cynllun Datblygu Ysgol?
 - v. Eglurwch sut mae'r gwahanol bobl yn cymryd rhan yn yr adolygiadau hyn?
4. Rolau
 - a. Eglurwch sut ydych yn sicrhau bod gan y canlynol rolau clir?
 - i. llywodraethwyr,
 - ii. athrawon,
 - iii. rhieni a
 - iv. staff
 - b. Beth yw'r dystiolaeth bod rolau'r uchod yn glir iddynt yng nghyd-destun y Polisi Iaith?

5. Atebolrwydd

Eglurwch sut ydych chi'n sicrhau bod pob haen o gymuned yr ysgol yn atebol wrth hyrwyddo agwedd iach / cynyddu defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg?

- i. Disgyblion
- ii. Rhieni
- iii. Llywodraethwyr
- iv. Athrawon

6. Gweithlu

- a. Dywedwch wrthym faint o weithlu'r ysgol sydd wedi derbyn hyfforddiant 'Ymwybyddiaeth Iaith'?
- b. Dywedwch wrthym faint o staff ategol yr ysgol sydd wedi derbyn hyfforddiant i wella sgiliau iaith?
- c. Ydi'r gweithlu wedi derbyn hyfforddiant er sicrhau eu dealltwriaeth o fuddiannau caffael iaith a dulliau addas a sensitif o hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ymysg plant a phobl ifanc?

7. Hyrwyddo Defnydd o'r Gymraeg

- a. Eglurwch pa ddulliau hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg ydych yn defnyddio?
 - i. Yn lle?
 - ii. Efo pa grwpiau o bobl?
 - iii. A wnewch rannu tystiolaeth o hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg efo ni?
- b. Eglurwch eich cynlluniau gwobrwyo defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol?

8. Dulliau Dysgu

- a. Beth ydi'r dulliau dysgu dwyieithog sy'n cael ei defnyddio yn yr ysgol pan mae'r dosbarth yn ddwyieithog?
- b. Beth yw'r dulliau dysgu dwyieithog sy'n cael ei defnyddio ar gyfer pynciau craidd?
- c. Pa hyfforddiant mae'r staff yn derbyn i ddysgu'n ddwyieithog?
- ch. Eglurwch beth yw'r rhwystrau?

9. Cyngor yr Ysgol

- a. Pa mor aml mae Cyngor yr Ysgol yn cyfarfod?
- b. Ydi Cyngor yr Ysgol yn cynnal ei drafodaethau drwy'r Gymraeg?
- c. Sut mae Cyngor yr Ysgol yn hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg?
- ch. Ydi'r Cyngor wedi sefydlu Pencampwyr Iaith/ neu 'buddy' ar y buarth?
- d. Ydi'r Cyngor wedi gwahodd siaradwyr gwadd Cymraeg a Chymreig i ymweld â'r disgyblion?
- dd. A wnewch rannu tystiolaeth efo ni?

10. Cydlynwyr Iaith

- a. Eglurwch rôl a chyfrifoldeb y cyd-gysylltwyr iaith.
- b. Eglurwch yr effaith a dylanwad mae'r cyd-gysylltwyr iaith yn ei gael ar y Gymraeg yn yr ysgol?
- c. Yn eich tyb chi, a oes rôl bellach iddynt?

11. Hwyrddyfodiad

- a. Eglurwch pa gamau mae'r ysgol yn cymryd i ddelio efo hwyrddyfodiaid?
- b. Dros y 3 blynedd diwethaf, faint o ddisgyblion uwchradd sydd wedi mynychu Canolfan Iaith Eifionydd?
- c. A oes enghreifftiau, bod rhieni wedi gwrthod i'w plentyn fynd i'r Ganolfan Iaith?

12. Pynciau ac Arholiadau

- a. Eglurwch pa bynciau craidd a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog?
 - i. Faint o'r disgyblion sydd yn sefyll arholiadau craidd yn y Gymraeg?
- b. Eglurwch pa bynciau eraill a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog?
 - i. Faint o'r disgyblion sydd yn sefyll arholiadau eraill yn y Gymraeg?
- c. Pa adnoddau sydd ar gael i ddisgyblion astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg, oes yna ddiffyg?

13. Cyraeddiadau a pherfformiad mewn Cymraeg

- a. Cyfnod Allweddol 3 (11-14oed)
 - i. Beth yw nifer y disgyblion CA3 sy'n cael asesiad athro yn y Gymraeg Iaith Cyntaf?
 - ii. Beth yw'r canran o'r disgyblion sy'n cael asesiad athro yn y Gymraeg Iaith Cyntaf?
 - iii. Beth yw'r canran sy'n cyrraedd y lefel disgwylidig?
- b. Cyfnod Allweddol 4
 - i. Beth yw nifer y disgyblion sy'n sefyll asesiad allanol Cymraeg Iaith Cyntaf yn CA4?
 - ii. Beth yw'r canran o'r disgyblion sy'n cael asesiad allanol Cymraeg Iaith Cyntaf?
 - iii. Beth yw'r canran sy'n cyrraedd y lefel disgwylidig?
- c. Pan fo angen gwella perfformiad disgybl - beth yw'r drefn ar gyfer gweithio efo'r disgybl, rhieni, staff a llywodraethwyr?

14. Cyraeddiadau a pherfformiad mewn Cymraeg fel ail-iaith

- a. Disgyblion Blwyddyn 9
 - i. Beth yw nifer y disgyblion Blwyddyn 9 sy'n cael asesiad athro yn y Gymraeg fel ail-iaith?
 - ii. Beth yw'r canran o'r disgyblion sy'n cael asesiad athro yn y Gymraeg fel ail-iaith?
 - iii. Beth yw'r canran sy'n cyrraedd y lefel disgwylidig?
- b. Disgyblion Blwyddyn 11 sy'n sefyll asesiad allanol Cymraeg fel ail-iaith
 - i. Beth yw nifer y disgyblion Blwyddyn 11 sy'n cael asesiad allanol Cymraeg fel ail-iaith?
 - ii. Beth yw'r canran o'r disgyblion sy'n cael asesiad allanol Cymraeg fel ail-iaith?
 - iii. Beth yw'r canran sy'n cyrraedd y lefel disgwylidig?

15. Y Fagloriaeth Gymreig

- a. Faint o fyfyrwyr sydd yn ymgeisio ac yn llwyddo i ennill dyfarniad yn y cymhwyster?
- b. Oes yna enghraifft o fyfyrwyr sy'n dilyn y Fagloriaeth Gymreig sy'n hyrwyddo'r Gymraeg?
- c. Oes unrhyw anawsterau i ysgol / myfyrwyr o ddilyn y Fagloriaeth Gymreig?